

Sygn. akt: IV RC 285/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 listopada 2021r.

Sąd Rejonowy w Rybniku Wydział IV Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia SR Katarzyna Rybczyńska

Protokolant: Beata Doleżych

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 listopada 2021r. w R.

sprawy z **powództwa małoletniego F. J. reprezentowanego przez matkę N. W.**

przeciwko A. J.

o podwyższenie alimentów

- 1) oddala powództwo;
- 2) odstępuje od obciążania powoda kosztami procesu.

Sygn. akt IV RC 285/20

UZASADNIENIE

Małoletni powód F. J. reprezentowany przez matkę N. W. domagał się podwyższenia alimentów ustalonych od pozwanego A. J. ugodą mediacyjną zawartą przed mediatorem w sprawie o sygn. akt IV RC 344/19, z kwoty 500 zł do kwoty 1.300 zł miesięcznie, począwszy od dnia wniesienia pozwu tj. 15 lipca 2020 roku. Wniósł także o zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu pozwu podano, że od czasu ustalenia ostatniego obowiązku alimentacyjnego nastąpiła istotna zmiana uzasadniająca ich podwyżkę. Miesięczne koszty utrzymania małoletniego wzrosły obecnie do kwoty 1.800 zł. Matka małoletniego powoda prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług fryzjerskich i z tego tytułu otrzymuje miesięczne wynagrodzenie około 2.000 zł, przy czym jej wydatki wynoszą odpowiednio około 1.540 zł. (k. 3-5).

W odpowiedzi na pozew, pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości wskazując, że od czasu ustalenia ostatniego obowiązku alimentacyjnego, nie zaszły istotne okoliczności skutkujące zmianę powyższego stosunku zobowiązaniowego.

Wskazał, że w dacie zawierania ugody małoletni miał trzy i pół roku, a obecnie zaś cztery i pół roku. Dziecko w wieku trzech lat posiada takie same potrzeby jak w wieku czterech lat i dotyczy to również wydatków. W dacie ustalenia ostatnich alimentów małoletni również uczęszczał do przedszkola, korzystał w takim samym stopniu z opieki medycznej, był tak samo żywiony, zaopatrywany w odzież, zabawki, materiały edukacyjne. To samo dotyczy kosztów utrzymania samego mieszkania albowiem umowa najmu była zawarta przed datą zawarcia ugody z mediatorem. W tym okresie matka małoletniego była również zobowiązana do ponoszenia kosztów z tytułu zniesienia współwłasności nieruchomości na rzecz byłego męża. Wskazał również, że pozwany partycypuje w utrzymaniu syna. Oprócz rat alimentacyjnych zakupuje bowiem dobrowolnie dodatkowe ubrania dla dziecka, zabawki, materiały edukacyjne, lekarstwa. (k. 32-34).

W toku rozprawy pozwany podniósł, że jego sytuacja majątkowa uległa znacznemu pogorszeniu, ponieważ przebywa w areszcie od 14 grudnia 2020 roku. Z tego powodu zmuszony był do zaprzestania prowadzenia działalności gospodarczej oraz zwolnienia pracowników. Bieżące zobowiązania finansowe pozwanego pokrywane są z działań likwidacyjnych firmy, najmu samochodów oraz pożyczek gotówkowych od brata. (k. 132-133).

Sąd ustalił.

F. J. urodzony (...) pochodzi z nieformalnego związku (...).

Ostatnie alimenty na rzecz powoda zostały ustalone ugodą mediacyjną zawartą przed mediatorem na kwotę po 500 zł miesięcznie. Postanowieniem z 3 października 2019 roku wydanym przez Sąd Rejonowy w Rybniku w sprawie o sygn. akt IV RC 344/19 nadano klauzulę wykonalności ugodzie mediacyjnej oraz umorzono postępowanie.

W dacie ustalenia alimentów małoletni powód miał trzy i pół roku. Był dzieckiem ogólnie zdrowym. Zamieszkiwał wraz z matką. Jego miesięczne koszty utrzymania przedstawiały się następująco:

- żłobek 460 zł,
- wyżywienie 350 zł,
- ubrania i obuwie 190 zł,
- środki higieny i kosmetyki 75 zł,
- leczenie 100 zł,
- rozrywka 150 zł,
- dojazdy do żłobka 50 zł,
- wyjazdy rekreacyjne 84 zł,
- proporcjonalny udział w kosztach utrzymania mieszkania 500 zł.

Łącznie koszty te wynosiły 1.959 zł.

Matka małoletniego powoda miała wówczas 40 lat. Prowadziła działalność gospodarczą w zakresie usług fryzjerskich. Z tego tytułu uzyskiwała dochody w wysokości około 2.000 zł miesięcznie. Pozwany i matka powoda pozostawali w nieformalnym związku przez siedem lat. W tym czasie wybudowali wspólnie dom jednorodzinny, w którym do marca prowadzili wspólne gospodarstwo domowe. Matka wraz z powodem wyprowadziła się z tego domu w marcu 2019 roku. Umową najmu z 14 marca 2019 roku wynajęła lokal mieszkalny o pow. 49,80 m² położony w R. przy ulicy (...) w budynku (...). Czynsz najmu wynosił 600 zł, natomiast odstępnę 900 zł. Nadto opłacała energię elektryczną w kwocie 115 zł, gaz za 75 zł oraz Internet za 50 zł.

Pozwany w dacie ustalenia poprzednich alimentów miał 42 lata. Prowadził działalność gospodarczą (...), z której uzyskiwał miesięczny dochód w wysokości około 9.900 zł. Zatrudnił 11 pracowników. Regularnie spotykał się z synem trzy razy w tygodniu i w tym czasie partycypował w jego kosztach utrzymania. Zabierał również syna na miesięczne wakacje i tydzień ferii. Miesięczny koszt utrzymania mieszkania pozwanego wynosił około 1.800 zł. Na wyżywienie przeznaczał 1.500 zł, na odzież 300 zł.

Obecnie małoletni powód ma 5 lat. Jest ogólnie dzieckiem zdrowym. Zamieszkuje wraz z matką oraz siostrą I. P. w wynajmowanym mieszkaniu w R.. Uczęszcza do przedszkola nr (...) w R.. Obecnie jest w trakcie leczenia

dentystycznego. Koszt jednej wizyty wynosi 200 zł, a do całkowitego zakończenia leczenia potrzebnych jest pięć wizyt. Miesięczne koszty utrzymania małoletniego przedstawiają się następująco:

- wyżywienie 500 zł,
- odzież 150 zł,
- zabawki, artykuły papiernicze, gry edukacyjne 100 zł,
- leczenie, suplementacja 80 zł,
- kosmetyki, chemia, środki czystości 100 zł,
- rozrywka, wyjścia 70 zł,
- przedszkole 150 zł,
- opieka dentystyczna 50 zł,
- udział w kosztach utrzymania mieszkania 600 zł.

Łącznie koszty te wynoszą 1.800 zł.

Matka małoletniego powoda ma obecnie 42 lata. Prowadzi działalność gospodarczą w zakresie usług fryzjerskich od 2014 roku. Z tego tytułu uzyskuje dochody około 2.000 zł miesięcznie. Nie zatrudnia pracowników. Na czynsz najmu lokalu do prowadzenia usług fryzjerskich miesięcznie przeznaczają około 680 zł. Koszty prowadzenia działalności gospodarczej obejmują nadto opłaty za prąd w wysokości 300 zł – 350 zł, opłaty za wodę 100 zł – 150 zł oraz roczne ogrzewanie w kwocie 1.000 zł. W 2020 roku z powodu pandemii posiadała niższe zyski z prowadzenia działalności gospodarczej. Zamieszkuje w lokalu mieszkalnym w R. przy ulicy (...) w budynku (...). Czynsz najmu wynosi 600 zł, natomiast odstępné 900 zł. Nadto z tytułu opłat mieszkaniowych opłaca wodę w kwocie 100 zł -150 zł, gaz 100 zł, prąd 100 zł.

Ojciec małoletniego powoda ma obecnie 43 lata. Od 14 grudnia 2020 roku jest tymczasowo aresztowany. Z tego powodu obowiązek zakończenia prowadzenia swojej działalności gospodarczej zlecił swojemu bratu M. J.. Na etapie likwidacji zwolnił dziesięciu pracowników. Byli to pracownicy biura i kierowcy samochodów. Główne kierunki tras międzynarodowych, które obsługiwała firma pozwanego stanowiły Grecję, Turcję, Rumunię i Bułgarię. Trzy samochody stanowiły własność pozwanego, a pozostałe użytkował na podstawie umowy leasingu. Część samochodów zostało sprzedanych. Pieniądze ze sprzedaży przelewane były na rachunek firmowy. Środki ze sprzedaży samochodów zostały wykorzystane na zobowiązania z tytułu leasingów, których miesięczny koszt wynosi 43.000 zł. Samochody posiadane na podstawie umowy leasingu nie są wypożyczane. Od 14 grudnia 2020 roku pozwany nie posiada nowych samochodów w firmie. Obecnie firma przynosi straty, których szacunkowy koszt wynosi około 150.000 zł. Pozwany ponadto wynajmuje warsztat, w którym naprawiał ciężarówki za kwotę 2.700 zł miesięcznie oraz biuro w K. za 700 zł miesięcznie. Wskazane umowy zostaną rozwiązane wraz z końcem terminu, na który przypadają. Pozwany ponadto jest współnikiem firmy (...), która nie przynosi zysku ani strat. M. J. udzielił pozwanemu kilku pożyczek gotówkowych na pokrycie bieżących wydatków, których łączny koszt wynosi około 40.000 zł. Siostra pozwanego po jego aresztowaniu zrzekła się wszelkich opłat związanych z biurem i jego utrzymaniem. Obecnie pozwany nie posiada żadnych dochodów ani oszczędności. W trakcie zatrzymania przez policję, prywatny stan konta pozwanego wynosił około 3.000 zł. Mieszkanie, które wynajmował do grudnia 2020 roku zdał na swojego brata M. J.. Jego zobowiązania alimentacyjne w całości pokrywa brat M. J.. Do czasu tymczasowego aresztowania regularnie widywał się z małoletnim powodem i dobrowolnie partycipował w kosztach jego utrzymania. Poza małoletnim powodem pozwany posiada także drugiego syna w wieku 19 lat, na którego zobowiązany jest płacić akimenty w wysokości 600 zł miesięcznie.

Dowód: akta sprawy IV RC 344/19, odpis zupełny aktu urodzenia k. 7, umowa najmu lokalu mieszkalnego k. 10-12, aneks k. 13, potwierdzenia przelewów k. 14-17, 21 - 22,36, 127-131, raport za miesiąc styczeń 2020 k. 18, raport za miesiąc luty 2020 k. 19, raport za miesiąc marzec 2020 k. 20, postanowienie o sygn. II Ns 12/12, faktury i rachunki k. 24, 37-48, umowa najmu okazjonalnego k. 49-51, historia transakcji k. 52, rozliczenia PIT k. 53-58, korespondencja SMS k. 59, zeznania matki małoletniego powoda N. W. k. 72v-73, pismo Urzędu Skarbowego w R. k. 85, pismo Urzędu Skarbowego w P. k. 88-89, 115-117, wydruk z N. – Sad k. 94, 122, zeznania świadka M. J. k. k. 99-100, wydruk z księgi przychodów i rozchodów k. 110-112, historia transakcji na rachunku bankowym k. 118-119, zeznania pozwanego k. 132-133, zeznania świadka E. O. k. 138-139.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań stron i zebranych w sprawie dokumentów szczegółowo wyżej opisanych. Materiał dowodowy jest spójny, logiczny i wzajemnie się uzupełniający. Zeznania stron oraz świadka znajdują potwierdzenie w dokumentach zebranych w sprawie, których prawdziwości strony nie kwestionowały. Należy zwrócić uwagę na zeznania świadka E. O., która szczerze i fachowo opisała stan przedsiębiorstwa pozwanego. Strony nie składały dalszych wniosków dowodowych, a przeprowadzone postępowanie okazało się wystarczające do merytorycznego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd zważył.

Powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 133 § 1 k.r.o, każdy z rodziców obowiązany jest do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania.

Art. 138 k.r.o stanowi, że w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego.

Istotą niniejszej sprawy było zatem ustalenie, czy od ostatniego orzeczenia w przedmiocie alimentów nastąpiła taka zmiana stosunków po stronie powoda i/lub pozwanego. Ustalenie, czy nastąpiła zmiana stosunków, o których mowa powyżej następuje poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami istniejącymi poprzednio podczas ustalania wysokości alimentów (a zatem zakresu tego obowiązku w rozumieniu art. 135 k.r.o). Jak podkreśla SN, podstawą powództwa z art. 138 k.r.o. może być tylko zmiana stosunków, która nastąpiła nie wcześniej niż po uprawomocnieniu się wyroku zasądzającego alimenty (wyrok SN z 25.05.1999 r., I CKN 274/99, LEX nr 327915).

Zakres świadczeń alimentacyjnych, który ustawodawca określił w art. 135 § 1 k.r.o, jest bowiem uzależniony z jednej strony od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego, z drugiej zaś od możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Przez usprawiedliwione potrzeby należy rozumieć potrzeby, których zaspokojenie zapewni podmiotowi uprawnionemu do alimentów odpowiedni rozwój fizyczny i duchowy.

Należy przy tym podkreślić, że opisane, usprawiedliwione potrzeby w przypadku dziecka uprawnionego do alimentów powinny być oceniane całościowo, a zatem nie tylko na podstawie wieku, lecz również miejsca pobytu dziecka, jego środowiska, możliwości zarobkowych podmiotów zobowiązanych do jego utrzymania i całego szeregu okoliczności każdego konkretnego wypadku.

Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można przy tym - co jednoznacznie wskazano w orzecznictwie Sądu Najwyższego - odrywać od pojęcia zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Pojęcia te (usprawiedliwione potrzeby uprawnionego i możliwości majątkowe oraz zarobkowe zobowiązanego) w praktyce pozostają bowiem we wzajemnej zależności i obie te przesłanki wzajemnie na siebie rzutują, zwłaszcza przy ustaleniu przez sąd wysokości alimentów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1969 roku, III CRN 350/69, OSNPG 1970/2/15). Konkludując powyższe, przy ocenie zakresu obowiązku alimentacyjnego należy brać pod uwagę zatem

również usprawiedliwione potrzeby własne zobowiązanego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1975 roku, III CRN 330/75, LEX nr 7777).

W realiach niniejszej sprawy, Sąd zobowiązany był zbadać, czy nastąpiła istotna zmiana stosunków, o której mowa w art. 138 k.r.o., od czasu poprzedniego ustalenia alimentów.

Biorąc pod uwagę całokształt materiału dowodowego Sąd uznał, że taka zmiana stosunków nie nastąpiła, aby zasadnym było uwzględnienie powództwa.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że od ostatniego ustalenia ostatniego obowiązku alimentacyjnego upłynęło zaledwie kilkanaście miesięcy. W trakcie niniejszego postępowania pozwany został aresztowany. Jego sytuacja majątkowa uległa znacznemu pogorszeniu. Zmuszony został do podjęcia działań zmierzających do likwidacji prowadzonej działalności gospodarczej. Koszty likwidacji w konsekwencji doprowadziły do znacznego zadłużenia pozwanego - około 150.000 zł. Bieżące zobowiązania alimentacyjne na rzecz małoletniego powoda pokrywa brat pozwanego, który nadto udzielił pozwanemu kilku pożyczek gotówkowych na kwotę 20.000 zł. Pozwany będąc w areszcie nie posiada takich możliwości zarobkowych, jak w dniu, kiedy został ustalony obowiązek alimentacyjny na rzecz powoda. Z zebranego materiału dowodowego jednoznacznie wynika, że pomimo zminimalizowanej działalności gospodarczej brata pozwanego, aktywa ze sprzedaży mienia ruchomego nie pozwalają w całości na pokrycie bieżących wydatków firmy. Wskazać również należy, że strona powodowa w żaden sposób nie udowodniła aby pozwany posiadał jakiegokolwiek inne możliwości majątkowe, które pozwalałyby na zmianę raty alimentacyjnej ponad dotychczasową miarę.

Mając na uwadze powyższe Sąd na podstawie art. 138 k.r.o. orzekł jak w punkcie 1 wyroku i powództwo oddalił w całości albowiem sytuacja majątkowa oraz możliwości zarobkowe pozwanego na dzień zamknięcia rozprawy uległy znacznemu pogorszeniu w porównaniu z sytuacją z daty zawarcia ugody.

Na podstawie art. 102 k.p.c. Sąd odstąpił od obciążania powoda kosztami procesu.

Rb., dn. 07.12.2021r.

SSR Katarzyna Rybczyńska